

Med individen i centrum

I december gjorde jag min tredje resa till Afghanistan, efter att i augusti ha börjat arbeta på Svenska Afghanistankommittén. Jag fick då möjligheten att möta det kanske mest autentiska SAK. I vårt kombinerade guest house och dagcenter för människor med funktionsnedsättning i Mazar-e-Sharif såg jag en liten flicka, vi kan kalla henne Fatima, teckna alfabetet inför resten av klassen. Det var en stark upplevelse att få ta del av det fantastiska arbete som våra tusentals afghanska medarbetare gör varje dag. Under 2011 vill vi särskilt belysa SAKs arbete för människor med funktionsnedsättning (programmet heter *Rehabilitation of Afghans with Disabilities* och förkortas RAD).

I UTVECKLINGSSAMMANHANG används många begrepp och perspektiv som kan låta konstruerade, men som är viktiga och har ett högst påtagligt innehåll. Ibland ställer vi rättighetsperspektiv mot behovsperspektiv. Ett annat sådant spänningsfält gäller om vi arbetar med att ge service eller om vi bygger kapacitet. På många sätt ställs dessa frågor på sin spets just inom SAKs arbete för människor med funktionsnedsättning. Hur mycket och hur många hjälper det om man på nationell nivå tar fram policydokument om rättigheter om man inte också samtidigt faktiskt når ut till de mest utsatta? Det finns kulturella barriärer som ska övervinnas, materiella tillkortakommanden och rent praktiska begränsningar när det gäller kapacitetsuppbyggnad för funktionsnedsatta. Om vi vill att det ska bli en långsiktigt hållbar utveckling i Afghanistan, hur hittar vi rätt instrument för att mäta att utvecklingen går åt rätt håll? Hur ser vi till att hitta former för att under tidens gång anpassa våra insatser?

SAKs generalsekreterare Peter Brune och hörselskadade eleven Fatima i Mazar-e-Sharif.

BLAND SAKS GRUNDPRINCIPER finns att arbeta för alla människors lika värde, mot alla former av diskriminering. Rättighetsperspektivet kan användas på många sätt, till exempel att stärka individers självkänsla och för att arbeta bort stigma förknippade med funktionsnedsättning. SAK arbetar för att människor med funktionsnedsättning ska få bättre förutsättningar att bygga upp egna intresseorganisationer och att deras anhänga stärks i sitt engagemang för sina familjemedlemmar. Våra grundprinciper ska vara vägledande och inspirerande. Men var kommer säkerhetsperspektivet in? I den svenska och internationella debatten har det handlat mycket om den internationella trupp närvaron i Afghanistan och det väpnade motståndet. Jag anser att säkerhetsbegreppet ska förstås ur ett mycket bredare perspektiv. Begreppet mänsklig säkerhet ger ett alternativt synsätt för hur man kan förstå, analysera och därmed också förbättra situationen för till exempel människor med funktionsnedsättning.

MÄNSKLIG SÄKERHET sätter individens säkerhet i centrum. Detta till skillnad från ett traditionellt säkerhetsperspektiv som sätter statens säkerhet främst och där individens säkerhet är underordnad statens. Säkerhet handlar om trygghet, inte minst i vardagen och den byggs egentligen inte med vapenmakt. Genom den nära kopplingen till lokalsamhället bidrar vi inom vårt arbete för människor med funktionsnedsättning dagligen till att bygga mänsklig säkerhet i närsamhället. Hur kan vi se till att lilla Fatima kan komma till skolan och att hon känner sig trygg och säker, trots sin funktionsnedsättning? Afghanistan är ett sönderslitet samhälle, med många år av konflikt bakom sig. Jag kan tro att ett samtal om mänsklig säkerhet och vardaglig trygghet ligger närmare de flesta afghaners verklighet. Därmed kan en sådan ansats också vara lättare att relatera till än en rättighetsdiskurs, som lätt kan upplevas som västerländsk och främmande. •

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Peter Brune'.

Peter Brune, generalsekreterare, SAK